

Előfiz. díj helyben:	
Egész évre	8 frt
Félévre	4 frt
Negyedévre	2 frt
Vidékire 1 frttal több.	
Hirdetési díj:	
Egész oldal	20 frt
Fél oldal	10 frt
Negyedoldal	5 frt
Ezenfelül minden hirdetésnél 30 kr. kincstári illeték fizetendő.	

SZABADSÁG.

MEGJELENIK HETENKINT HÁROMSZOR:
VASÁRNAP, KEDDEN és CSÜTÖRTÖKÖN.

— Egyes szám ára 10 kr. —

A szerkesztőség és kiadóhivatal:	
VII-ik kör, Virág-utca, 337-ik házszám.	
Ugy a kéziratok, mint a hirdetések ott vétetnek fel.	
„Nyíltér” sora 15 kr.	
Kisebb hirdetéseknel minden szó után 5 kr. és a kincstári illeték számítatik.	

A sajtó és a mi rendőrségünk.

A helyettes rendőrkapitány mint ilyen, — tehát hivatalos alakban — egy nyilatkozatot közölt a „Szabadság” vasárnapi számában, a hol így szól: „Nagyon sajnálatos hogy már a sajtó is beleavatkozik annak bírálatába, hogy az előnyomozást teljesítő kapitánysági közeg helyesen-e vagy helytelenül jár el.”

Szerintem a kapitányi hivatal nyílt hivatal, annak teendői mindig bírálat tárgyát képeztek, és képezni fogják a jövőben még inkább, mert a büntető eljárás új javaslata szerint még a vizsgáló bíró előtt is mindig jelen lehet majd az ügyvéd, a ki ellenőrizzé a kihallgatást, s a rendőrségnél is lássa hányszor verik arczul „nem egyszer” a vádlottat, aki nem mindig gazember is.

A nagyképűsködés kora lejárt, és mi nem hallgatva a rendőrkapitány óvására, most már annál is inkább ügyelni fogunk a rendőrségre, mert a rendőrség nem ügyel önmagára!

Mi, kik e lap körül állunk, legnagyobb részben gyakorló ügyvédek vagyunk, s ha eddig sokat elnéztünk, kell hogy határt szabjunk végre, mert az az önkénykedés, a mit a mi rendőrségünk elkövet, botrányos, és oda mutat hogy nincs fogalmuk hivatalukról.

Tudom én azt hogy ha szabad kezét adok munkatársaimnak a rendőrséggel szemben, vagy ha magam sem tartózkodom velük szemben a nyilvánosságtól, némi kárt szenvedek mint ügyvéd, de ne higgyék hogy ezt az áldozatot meg nem hozom a sajtó becsületének akkor, a mikor egy h. rendőrkapitány azt merészeli a sajtó munkásainak szemébe vágni, hogy nem ismerik kötelességüket.

Mi tudjuk mit lehet és kell tennünk, de a h. rendőrkapitány és környezete vagy nem tudják a saját teendőjüket, vagy ha tudják, akkor kiszámított lépéseket tesznek, melyek súlyát azok is érzik, akik nem szolgáltak rá.

A panaszoknak tehát a mai naptól kezdve szabad teret engedek s hogy a panasz a mai rendszer mellett napi renden lesz, arról biztos tudomásom van.

Szalay,
ügyvéd, lapszerkesztő.

A zsinagóga végleges helye.

Az izraelita hitközség előjárósága folyó évi apr. hó 19-én délután rendkívüli közgyűlést tartott, melyen egyedüli tárgyal a zsinagóga számára vétel, vagy inkább csere utján a Vojnic Dénés-féle telek megszerzése tüzett ki. Elnök: Kunetz Mór bemutatja az ideiglenes szerződést, mely szerint a Geiger Adolf ajánlódékozása folytán a hitközség tulajdonába átment

»3 balta« nevű telek 30 ezer frt felülfizetéssel cseréltetik át fenti telekkel, a téglák pedig 4000 frtért a hitközségnek átengedtetnek; átírási költségek a hitközséget illetik. Fizetési módokat; a hitközség átveszi a 15000 frtnyi teherrel együtt a telket, 2000 frtot foglalóul adott, május 15-ére 8 ezer frtot fizet le, 1894. ápril 15-én 5%-al az utolsó részletet 5000 frtot. A föltételeket és egyáltalában a cserét Löwy M. L. kivételével mindenki elfogadta; azonban Löwy is már-már megszűnt ellenzéki-eskedni midőn Dr. Szilassy Mór és Geiger A. Mór álláspontjának téves voltáról fölvilágosították. Elnök kijelenté, hogy a cserébe csakis Geiger Adolf beleegyezésével lehet belemenni, mert a telket kizárólag templomépítési célra adta. Küldöttség ment tehát érte. Ezalatt a szerződés egyes pontjait beszélték meg; ifj. Kunetz Ignácz indítványozá a csekély vételárra tekintetből a nagymennyiségű téglá megvételét. Azonban Steinitz ellenindítványt tett, mert nincs kilátás arra, hogy hamarosan építkezhetnek, sőt az is kétes vajjon a hitközség az anyag előállítását elvállalja-e. Így a téglák megvétele elmaradt. Az ekkor megérkező Geiger Adolfot a jelen voltak lelkes éljenzéssel fogadták. A hitközség elnöke ezután a csere eszközzésére kért engedélyt a nemeslelkű adakozótól, mely beszédet a jelenvolt képviselők állva hallgatták meg, s midőn Geiger A. beleegyezését jelenté, szüni nem akaró éljenek hangzottak föl úgy Geiger Adolfról valamint Geiger A. Mór, ki atyját a csere beleegyezésére bírta. Jegyzőkönyvi köszönettel fejezé ki a közgyűlés Geiger Adolf iránti háláját.

TÁRCZA.

Rendkívüli gyermekek.

Irta: HAVAS ANTAL.

Természeti adomány, ész, tehetség, lángész, isteni szikra, mindmegannyi fokozata az ember szellemi erejének, mely egyiknél előbb, másikkal utóbb, vagy kisebb nagyobb mérvben nyilvánul, a mint a fejlettség a sokféle csiszolás, szellemi érés következtében beáll.

A gyermek öntudatlanul cselekszik egyet mást, mert ösztöne még erősebb mint lelkének ereje; mihelyt azonban helyesen beszélni tud, ugyszólván mihelyt az „én” szót helyesen használni tudja — mi leginkább 2 éves korában fordul elő — lelki tehetségei lépnek előtérbe, és ösztönszerű cselekedetei mindegyre szűkebb térre szorulnak. A tapasztalat bizonyítja, hogy a jobb emlékező tehetséggel bíró egyének életök 3-ik évfordulójától kezdve sok apró eseményre visszaemlékeznek. Másoknál kised korokban mutatkozik már azon szellemi tehetség, mely később tőkélyre jutva életezélját képezi.

A 31 éves korában elhunyt Körner német

költőről szavahihető kortársai följegyzék, hogy már 4 éves korában egyes rimes mondatoakat, tehát versekben is beszélt.

Az ily rendkívüli tehetséget eláruló kisedek sorsa azonban igen különböző, aszerint amilyen a környezet, melytől nevelése függ.

1878-ban Pécsen Frank szabómester elküldé kis fiát, ki akkor 4 éves volt, hogy reggelijéhez zsemlet vásároljon. A kereskedő segédjével egy nagyobb számla összege felett vitatkozott. A számla a főkönyvvel sehogy sem egyezett. Végig olvasták az egyes tételeket, s a fiu ki ezt hallgatta, fölkiáltott, megmondván a helyes összeget. A fiunak volt igaza. A kereskedő több kérdést intézvén a gyermekhez hamarosan meggyőződött annak rendkívüli tehetségéről. Felkapta ölébe s vitte kávéházba, kaszinóba s pár frtnyi jutalommal vitte haza a mit sem sejtő atyjához. Csakhogy Frank szegény és műveletlen ember volt. Gyermekeit kihasználta s beutazta vele mint valódi csodagyermekkel egész Európát. A fiu 5 éves korában 5 számjegyből álló számot 5 számjeggyel fejből szorzott és osztott; 10 éves korában is láttam, ekkor több ismeretlennel bíró egyenleteket, gyökvonást stb. számított ki fejből pár pillanat alatt, az ezer

éves naptárt tudta kívülről; de írása csak olyan volt, mint egy első osztálybeli kezdő fiúé. Atyja ugyanis elhanyagolta nevelését, s egy szép napon élte 12-ik évében atyjától megszökött. Elzüllött-e, vagy egy ismeretlen jóakarója mentette-e meg a jövő számára? Ez nyílt kérdés még most is, miután sehol semmi nyoma.

Ugyanily tehetséget észlelt 3 éves fiában egy zsidó pap, ki ezen pillanattól kezdve elkezdett gyermekével németül tanulni, de gyermeke kedvéért önmaga is tanult; először a magyar nyelvet sajátítá el, azután a latint tette magáévá. A gyermek öt éves korában Schlosser világtörténetét, mely könyv első olvasmánya volt, kívülről tudta magyarul és németül egyaránt. A héberben is szépen haladt, de atyja más pályára szánta és gymnasiumi tankönyveket adott kezébe. A fiu játszva sajátítá el a latin nyelvet s legnagyobb könnyűséggel fordított mindhárom nyelvre. Midőn mint kis fiu a 3-ik osztályba járt egyik concolárisa, ki már 11 éves volt, lenézte őt. Erre az önéretében sértett fiu kijelenté atyjának, hogy ő nem marad Hoffmannal egy osztályban, hanem elhagyja. Két hó múlva Julius Caesart szabadon fordította; s pár hó alatt

A végleges csereszerződés megkötése másnapra tüzetett ki. Általános tetszésre talált Geiger A. Mór indítványa, hogy banquette fejezze be ez ünnepélyes actust, mely városunk kulturtörténetének egyik nevezetes pontját képezni hivatva. A banquette határnapjával május 15-ike tüzetett ki, mely napon a vételár nagyobb része kifizettetik; e nap épen 80-ik születésnapja Geiger Adolfnak.

A csere sikerülte által a hitközség jövő zsinagógája és iskolaépülete városunk leggyönyörűbb pontján állandó és szépészeti szempontból hathatósan emeli majd a szép Széchenyi utcát. Ülés végén elnök indítványára Buchwald Márknak jegyzőkönyvi köszönetet mondtak, mert alkuszdíj nélkül közvetítette a cserét.

Titkári jelentés

1892. április 10-én a kereskedő ifjak társulata által megtartott közgyűlésén. — Előadta Komlósi Armin titkár.

(Folytatás.)

A választmány társulatunk tagjai részére Csóka szinigazgatótól kieszközlé, hogy a színi-évad alatt mérsékelt áru színházi jegyeket engedélyezett, a választmány egyszersmind a társulati tagokat lelkeshangú felhívással ösztönözé a színház látogatására, melynek meg is volt öröndetes eredménye, mert társulatunk tagjai a színházat a múlt évad alatt igen szorgalmasan látogatták, elfogyott mintegy 450 színházi utalvány — mely a pénztárnál be is váltatott.

A választmány karöltve a vigalmi bizottsággal, a bál rendezésnek előmunkálatához fogott. A társulat által f. é. februárban rendezett bál, dacára azon fájdalmas körülménynek, hogy mélyen tisztelt elnök urunk s elnöknőnk családi gyász érte, mimiatt akadályozva is volt a bálanyai tiszt elfogadására, mondom dacára e fájdalmas körülményt a bál jól sikerült, és pedig ugy erkölcsileg mind anyagilag, a tiszta jövedelem mintegy 180 forint volt. Jegyek eladásában sikeresen a következő urhölgyek buzgólkodtak: Hoffman Ferencné, Miskolc Istvánné, Baron Frigyesné, Dernerné és Sztokovits Dusánné, a választmány az urhölgyeknek jegyzőkönyvileg köszönetet szavazott.

Nem csekély jelét adá a választmány valamint a társulatunk minden tagja, az árva-

le is tette a 3-ik osztályról a vizsgát. Ekkor 9 éves sem volt. Rendkívüli tehetségét ismerő atyja odaadással segédkezett a kis Henriknek s midőn már gyengének találta önmagát fia tanítására, Pápara adta. Itt is első volt mindenben; a számtan és történet voltak kedvenc tárgyai mindvégig. Az érettségi vizsgálat után tanárai külön konferenciát tartottak a fölött vajjon kiadható-e a gyermeknek az általa megérdemelt bizonyítvány; a határozat igenlő volt. A kis Henrik ekkor még nem tölté be életének 13-ik évét. Tanárai és tanulótársai szeretetét kivívta magának szerény-sége és vasszorgalma által.

A kis Frank mondhatnók elzüllött mert atyja életforrásnál használta; a kis Henrikből pedig Marczali Henrik lett, ki történeti műveivel örök időkre emlékezetessé tette nevét már most is.

1812-ben Szegeden született a világ legcsodálatosabb gyermeke Prann Dávid, ki 4 éves korában már mint hegedűművész lépett föl Bécsben. Élte 9-ik évében megkapta az érettségit és egyetemre ment; 11 éves korá-

megei inségesek javára rendezett gyűjtés alkalmával, ebben társulatunk ugyszólván az első között volt, (a gyűjtés széperedménye) társulatunk mintegy 90 frtot gyűjtött, mely összeg a Pesti Hirlap szerkesztőségének küldetett fel, a gyűjtésben a következő társulati tagok tün-tek ki s fáradoztak. Freudenberg Zsigmond gyűjtött 6 frt Sztokovits Dusán 2 frt 70 kr. Weitzenfeld Henrik 21 frt 10 kr., Mamuzsits Antal 7 frt 50 kr., Baumhorn Sándor 18 frt 50 krt, Grünbaum Lipót 17 frt 75 kr., Sugár Béla 2 frt 55 krt., Lövy Simon 1 frt 10 kr., Neuhaus Bernát 6 frt, Miskolc István 1 frt 80 kr., Vilheim Samu 1 frt 45 kr., a társulat 2 frt 20 kr. A választmány a gyűjtőknek fáradozásukért köszönetet szavazott. Ez alkalommal a választmány Jászay Mari színművésznőt ki városunkban vendégszerepelt gyönyörű babékoszoruval tüntette ki. A babékoszoru a szabadkai kereskedő ifjak társulata nevében nyújtatottát az előadás alatt, a koszoru költségét a választmány saját kebelében gyűjté össze. Jászay Mary színművésznő, magán uton köszönte meg a társulatnak ez irántai gyengéd s kitüntető figyelmet.

Történtek még számos kisebb intézkedések is melynek elmondásával már a tisztelt közgyűlést nem szándékozom terhelni, csupán egyel, mely intézkedés értelmét a társulati tagok, egy választmányi határozat folytán tagsági igazolvánnyal látattak el, s minden ujjon belépő tag szintén tagsági igazolványt fog kapni, annak jeléül, hogy a választmány őt a társulati tagok közé felvette; egyszersmind a társulat által nyújtott kedvezmények igénybe vételénél felmutatandó.

(Vége köv.)

Szabadka sz. k. város kapitányi hivatala.

Lapunk f. é. 12. számában fenti cím alatt megjelent cikkre Kuthy Mihály h. r. kapitány ugyancsak lapunk legutóbbi számában nyilatkozik, mely nyilatkozatnak szívesen helyt adtunk. Jamnitzky jegyző pedig ugyanezen cikkre a »Bácskai Ellenőr«-ben nyilatkozván, mindkettőjüknek következőkben válaszolunk:

Ugylátszik, hogy Kuthy kapitány kérdéses cikk elolvasása után nem volt egészen tisztában magával az iránt vajjon nyilatkozzék-e vagy nem. Mert ha bolygatja a dolgot nem jó lesz,

ban a kis, de nagyhirű tudós több tudós akademia tagja lett. Rómában nyílt versenyre hívta a tudós világot. Diadala jeléül a III. Pál által alapított lovagrenddel „az arany sarkantyú lovagja“ tünteté ki a pápa; hazája Magyarország legnagyobb czimével: „comes palatinus“ tünteté ki. De a szellemileg tul-eröltetett gyermektudós az egész világot ismerni és mindent megtanulni igyekezőn, folytatta utját Europa más egyetemi városai felé, miközben tudógyulladást kapott s élte 12-ik évében elhunyt.

Mozárt is gyermekművészettel kelté föl a világ bámulatát; de szülei és egész környezete komoly kiképezését egy pillanatra sem téveszték szem elől.

A kis Koczalszky Raoul jut eszembe e gondolatnál; vajjon mily szándék vezérli hozzártatózóit? Ki tudná megmondani, vajjon a kis Frank vagy a kis Henrik szerint oldják-e meg a nagy föladatot, melyet a véletlen vagy a gondviselés bizott reájuk.

A közelgő jövő század meg fogja mondani;

de másrészt szeretné azon hivatalt melynek jelenleg élén áll — fehérre mosni. Ezt azonban nyilatkozatával sehogysem érte el.

Mindenekelőtt kijelentjük a kapitány urnak, hogy dacára annak, miszerint ő végzett jogász ember és sok évi ügyvédi gyakorlattal bir, több gyakorlattal és több tapasztalattal birunk azon a téren melyen ő jelenleg működik mint ő maga. Mi tudjuk mit lehet és mit szabad jogosan követelnünk egy a nagyközönség érdekeinek szolgáló hivatalnoktól és mit nem. Hiszen elhisszük, hogy a naponta befolyó ügyek elintéztetnek, de hogyan? Mert hát az is elintézés, ha az ügyet beiktatjuk, azután tovább mit sem teszünk, hanem egyszerűen félretesszük! De ha a kapitány ur adatokat kíván, ime szolgálunk egynéhányat: Épen a kérdéses Jakobcsics-féle ügyben is »gyorsan« és »erélyesen« járt el a rendőrség: Jakobcsics megtette a feljelentést és a rendőrség »nyomozott«. (hol azt ő tudja). A feljelentés után 8 nap múlva történt az, hogy figyelmeztették a tollkereskedőket a kérdéses ügyre s így »kinyomozták«, hogy előbb kellett volna nyomozniok, s akkor talán a tettest megcsípték volna. De hogy mégis megmutassák, milyen »erélyesek«, azt vindikálják maguknak, hogy megtalálták a lopott toll egy részét, pedig nem igaz, mert az illető kereskedő aki maga jelentette be, hogy egy általa ismeretlen uri embertől vett 8 vánkoss tollat — vezette őket nyomra. Már most kellene valaki a ki tovább útbaigazítaná őket, mert ők maguk erejükből nem képesek kisütöni semmit. A dolog most is abban van, amiben volt. Az tény, hogy az illető kereskedő 8 vánkoss tollat vett, de hogy az csakugyan a Jakobcsics-féle tollból való-e, az még nincs is bebizonyítva és ha igen hol van még a többi hiányzó toll, azt a rendőrség nem képes kikutatni.

De hogy még további példákkal illusztráljuk a rendőrség »erélyességét« kérdjük: ugyan mi történt azzal a feljelentéssel, melyet P. D. tett s a melyre a kapitány ur azt mondotta hogy: nem idézhetem meg Szegszárdit? Ugyhisszük ebbe a dologba a polgármester is bele szólt, még pedig igen erélyesen. Vagy mi történt azzal a panasszal mit K. József városi képviselő cselédje ellen beadott, már ezelőtt 6 héttel melyben azt mondja, hogy cselédje meglopta s megszökött. A cseléd Pacséron lakik 3 gyermek anyja. tehát azt hisszük, talán azóta már előállíthatott volna. De ha tetszik szolgálunk még adatokkal arra nézve milyen »erélyesen« és »gyorsan« intéztetnek el rendőrségünknel az ügyek.

A mit a sajtóra nézve megjegyez a kapitány ur, arra lapunk más helyén válaszolunk. Az egyedüli amit a cikkre találoan megjegyzett a kapitány ur az csak any, hogy nem kíván ez ügybeu polemizálni. Azt elhisszük nagyon szívesen, jobb is lett volna talán hallgatni.

És most áttérünk Jamnitzky nyilatkozatára. A jegyző ur egész nyilatkozatában csak azt árulja el, hogy nekünk tulajdonképen igazunk van, csak egy 10 éves gyermekhez ne hasonlítottuk volna, ez nagyon fáj neki! De hogy megmutassuk neki, hogy még e tekintetben is kiméletesen bántunk el vele, kimutatjuk, hogy nem 10 — de csak »9 éves«.

Mert aki tudja, hogy tanuk előtt lopott tollat vesz, akkor az maga jószántából nem jelenti a rendőrségnek és nem küldi be önként a cihákat is amelyekben az állítólagos lopott toll volt. Mert ha lopottnak vette volna a tollat, legalább is elégette volna a cihákat; de másrészt nem sejtette, hogy a toll lopott lehet, mert a vánkoss héja nem volt rajtok, mik a

háziasszony kelengyjét képezik. Ezt úgy hiszik egy 9 éves gyermek is rögtön belátta volna. Többi szánalmas védekezésére nem reflektálunk.

De különben is védekezése, melyben más szeretne tudatlansággal megilletni olyan vastag bornírtságáról ad tanúságot, hogy azokra csak ignorálással lehet felelni.

Hogy felebbvalói mindig meg voltak vele elégedve — azt elhiszük, de ez nem elég ám jegyző ur, itt közvélemény és a nagyközönség ítélete a mérvadó, nem pedig a felebbvalóé.

Hogy a törvényszék fog a fölött bírálatot hozni, hogy jól vagy rosszul végezte-e a dolgát a jegyző ur, azt mi is tudjuk, s épen ez az egyedüli vigaszunk, hogy nem ő van hivatva egyik-másik ember becsülete fölött itélni, mert akkor nem ott kellene azt kezdeni ahol ő tette, hanem magához sokkal közelebb álló személyeknél.

Sport.

A „Szegedi Gazdasági-Egyesület“ 1892-ik évi május hó I-ső napján délután pontban 3 órakor kezdődő Lovasversenyt rendez a szabadkai országúti vámház mellett fekvő 1500 méteres kerületű alaku versenypályán. Versenyrend. I. futam: „Egyleti díj“. Távo-
ság 1600 méter. Beérkezési idő: 1 perc 45 másodperc. Díjak: a) Az első beérkezőnek 100 ezüst forint. b) A második beérkezőnek 50 ezüst forint. II. futam: „Akadályverseny a honvédtiszti hölgyekdíjára“, Távo-
ság 3200 méter. Díjak: a) 1-ső beérkezőnek tiszteletdíj. b) 2-ik III. futam: „Szeged szab. kir. város (zárt) versenydíja“. Távo-
ság 2800 méter. Beérkezési idő 3 p. 15 mp. Díjak: a) az első beérkezőnek 150 ezüst frt. b) a második beérkezőnek 50 ezüst frt. IV. futam: „Sikverseny az egyleti tiszteletdíjára“. Távo-
ság 1600 méter. Díjak: a) az 1 ső beérkezőnek tiszteletdíj. b) a 2-ik V. futam: Szeged szab. kir város (nyílt) versenydíja“. Távo-
ság 3000 méter. Beérkezési idő 3 p. 40 mp. Díjak: a) az 1-ső beérkezőnek 200 cz st frt. b) a 2-ik 60 cz st frt. VI. futam: „Akadályverseny a szegedi hölgyekdíjára“. Távo-
ság 4000 méter. Díjak: a) az 1-ső beérkezőnek tiszteletdíj. b) a 2-ik beérkezőnek tiszteletdíj. VII. futam: „Vadászverseny“. Távo-
ság 5000 méter. Díjak: I-ső díj 40 frt. II-ik díj 20 frt. III-ik díj 10 frt. Részletek megtudhatók Zsótér Andor gazd. egyl. elnökénél Szegeden.

Közgazd., ipar, kereskedelem.

Forgalom-kimutatás 1892 Márczius hó-
ról a szabadkai kereskedelmi és iparbanktól Szabadkán. Pénzkészlet: a mult óról 4929 frt. 63 kr. Bevételek e hóban 405353 frt. Összesen 410,282 frt. 63 kr. Kiadások e hóban 397635 frt 64 kr. Maradvány 12646 frt 99 kr. Betétek könyveckére: Állag a mult óról 865445 frt 06 kr. Betételek e hóban 90119 frt 66 kr. Összesen 955564 frt 72 kr. Kivételek e hóban 85754 frt 18 kr. Maradvány 869810 frt 54 kr. Előlegezés: Állag a mult óról 50263 frt 50 kr. Előlegeztett e hóban 2140 frt Összesen 52403 frt 50 kr. Visszafizetett e hóban 3859 frt Maradvány 48,544 frt 50 kr. Leszámitolás: a) Bankszerű váltok. Állag a mult óról 577528 frt 44 kr. Leszámitoltatott és viszleszámitoltatott e hóban 226859 frt 58 kr. Összesen 904,388 frt 02 kr. Visszafizetett e hóban 432307 frt 25 kr. Maradvány 472080 frt 77 kr. b) Hiteltulajdonosi váltok. Állag a mult óról 41746 frt Leszámitoltatott e hóban

11397 frt Összesen 53143 frt Visszafizetett e hóban 11195 frt Maradvány 41,948 frt e) Kezességi és betáblázott kötvények. Állag a mult óról 243265 frt 59 kr. Kiadatott e hóban 10363 frt 34 kr. Összesen 253,628 frt 93 kr. Visszafizetett e hóban 2994 frt Maradvány 250634 frt 93 kr. Összes forgalom 1. 039, 981, 56 kr. Mucsy György titkár, Hanuátovits Ernő főkönyvvezető, Auber mann Miklós pénztárnok.

HIREK.

A szabadkai főgymnasium aligha sokáig marad most már „községi“, mert Fehér Ipoly volt főigazgatónk maga is szeretne volna mindig szerzetesek kezébe adni. Most ha a főigazgató pannonhalmi apát lett, maga kezd tárgyalni a hatósággal, s átkarja venni saját rendje a benzések kezére. Mi ugyan nem heljeseljük ezt a cserét, de ha jól megfigyeljük a gymnasium más helyzetét és tanári karát, bizony — gondolkozóba esünk.

Sztojkovits Arzén elhalt budai gör. kel. szerb püspök holtteste a hó 19-én béletött 9 óra után lett a szentendrei gör. kel. székes-egyház sírboltjában örök nyugalomra elhelyezve. Ez alkalmából a *szabadkai* szerb templomban is egész délelőtt szóllott a temetést jelző nagy harang szomorú hangja, s a toronyból gyászlobogó lengett, jelezve hogy az egyháznak halottja van.

Az ujnak esúfolt faldozott vasúti indoház már is kicsinynek bizonyult. Vannak napok hogy előcsarnok, folyosó, váró és éttermek a szó szoros értelmében zsufolva vannak, s csak öszelökdösve juthat az ember szabadba. Ehez hasonló forgalom az ország egyetlen indoházánál sincs, legfeljeb a budapesti hasonlítható hozzá. Csodalkozunk a kormány ilyen faldozó rendszere fölött, mikor 1 — 2 év múlva még is csak új indoházat kell építeni, miért költött sok ezer forintot egy czéltalan épületbe.

Interpelláció a kapitánysághoz. Szabadkán köztudomásulag april 24-e a fő költözkö-
dési idő. Ez a nap most vasárnapra esik, mely pedig munkaszünetes nap. Költözködni tehát egyszerűen lehetetlen, mert a munkaszüneti törvény még a napszamosokra is kiterjed. Budapest lakbér szabályzata szerint ilyenkor a költözködés másnapra marad. Nekünk Szabadkán egyebek közt ilyen szabályzatunk nincsen s így a közönség a legkellemetlenebb bonyodalomnak néz elébe. Vajjon nem volna-e czél-szerű, ha a kapitányság vagy a tanács hirdetésményileg közölné, hogy ez alkalommal 25-ike lesz a költözködési nap? A közönségnek ezzel igen nagy szolgálat tétetnék s épen ezért tartunk attól, hogy semmit sem fognak tenni.

Eljegyzés. Knébelspiz György városunk egyik jó hírben álló vendéglősenek kedves és szeretetreméltó leányát Rózikát e hó 17-én eljegyezte Sztáncsics Demeter Szeged városi ékszerész. E szép frigyhez sok szerencsét és boldogságot kívánunk!

Belicay Gyula országos m. kir. zene-akademia tanár tegnap hagyta el városunkat. Húsvetvásárnap és hétfőn előadott miséjének rendkívüli sikere felejthetlenné tette őt mű-
értő közönségünk előtt, mely hires ven légszeretünk teljes maximumával fogadta. Együttal megjegyezzük, hogy Beliczay igen meg volt elégedve miséjének előadásával úgy a szabadkai kitűnő vendégszeretettel, s alig győzte dicsérni kitűnő egyházi női ének és zenekarunkat.

Betöréses tolvajlás. Mihasznaink tehetlenségének újabb bizonyoságot szolgál, hogy tegnap viradóra a város és adóház közvetlen közelében Zárics-féle házban levő Németh Antal mérszáros üzlet helyiségét feltörték és kassza tartalmát 25 frtot elemelték. Ma holnap ekként foháskodhatunk: „Uram jöjjön meg a személy s vagyon biztonság országá.“

Lefözött kereskedő segéd. Egyik helybeli jóhírnevű kézműauüzletben beállított egy parasztasszony férje részére egy öltözet posztó ruhát vásárolandó. Az asszony nem tudta megmondani mennyi kelmére van szüksége, a segéd e kérdésére: «milyen nagy az a maga Rinds-Vich-je» (barma) így válaszolt; valamivel kisebb mint maga.» Tableau!

Hatóságunkat figyelmeztetjük arra a körülményre, hogy általános a panasz, miszerint nincs elég munkaereje gyepmesterünknek arra nézve hogy a háztulajdonosok által bejelentett pöczegödröket kitisztíttassa. Jó lesz erről eleve gondoskodni nehogy a meleg nyári napok beálltával nagyobb bajok keletkezzenek.

Ártézi kutak. Még a szomszéd kisebb Zentán 4 új ártézi kut furását javasolja a városi gazdasági bizottság, addig nálunk a nagy Szabadkán hire sincs egy ilyennek. Hát minek is az nekünk? — így gondolkoznak a mi bratyánk hiszen kárpótól bennünket az a jó siller!

Rendőrségünk figyelmébe. Helyesnek találta minden elfogulatlanul gondolkozó kereskedő a rendőrkapitányság ama meghagyását, hogy semmiféle kiálló czéltábla, hirdető, felirat vagy kirakattféle állvány a járdára ki ne nyuljon. Meg is tette kiki a szükséges változást; még külvárosi kalmár is leszedte kiálló trafik tábláját s kiszögezte a falra. Most egyszerre megfelelkezett a tilalomról kereskedőink, különösen a Rudits utcában, tehát a főtéren, egymást érik a kiálló czégjelvények, kirakati ládák (ha mindjárt arany holmikkal is telvék). Az a kérdés már most látja-e ezeket a rendőrség? Vagy kivételes szabadalmat adott-e valaki ezen kereskedőknek? Ugy hiszszük, ami egyiknek szabad, az a többire sem lehet jogosan tilos. Jó lesz tehát egy kis rőndöt csinálni.

Kimutatás azon felülfizetések illetve adakozásokról, melyek a Schödl János Budapesti zeneszerző által irt, alulírott által kiadott, és jóvedelmének a helybeli izrael. nőegylet javára felajánlott „Rozsa lengyelke“ című zeneműért még befolytak: Abeles Gyula M. Frűbau, Adler téstvérek Bécs, Csillag Bélané Bpest, Mohácay Sarolta Bpest, Neumann Dávid fia Bécs egyenként 4 frt 20 kr. Demuth Antal és fia Reichenberg, Gúczkei I. Bécs egyenként 2 frt 20 Brüll János és trsa Brűnn, Bischof és Jerzabek M. Schönberg, Fürszt J. J. Fürszt M. és trsa Bpest, Förster Henriko Bielitz, Heinzel Anselm Dittersbach, Heeg és Friedmann Bécs, Lang testvérek Bécs, Dr. Milkó Dezső Bpest, Sobotka József Prága, Dr. Szirmay Rikárdné Bpest, Sonnenfeld Zsigm. Pozsony, Westheuser József Bécs, Winternitz Rudolf Bécs, egyenként 1 frt 20 kr. Magyar Györgyné 1 fr Dr. Rádits Peterné 50 kr. Kary S. és trsa Bécs, Schön Géza Baja egyenként 70 kr. Dr. Barta Antalné, Czeiczner Gyula, Felixdorfi részó, társ. Bécs, Goldfahn Sándorné Zombor, Garber János és fia Bécs, özv. Hoffmann Mihályné, Jauchen János Schlukenau, Kluiiger Henrik Bpest, Kellner S Bécs, Konjovič Helena, Klein Mórné, Klamer János Bécs Lyubratits Kelemenné, Dr. Machhold Miksáné, Prosznitz Bertha Szeged, Paukovits Andorné, Dr. Reinitz Márkné, Spitzez Jakabné Temésvár, Spitzer Gerson és fiá Bpest, Schvarz és Weil Bécs,

Vojnits Hajdú Antalné, Dr. Ziffer Emilné Bpest egyenként 20 kr. Brösel Eile Greiz 11 kr. A már kimutatott összeggel együtt befolyt ezen zeneműért összesen 377 frt 09 kr. a helybeli izrael. nőegylet javára eddigi tiszta jövődelem. Fogadják a nemeslelkű adakozók a helyb. izr. nőegylet nevében legőszintébb köszönetem kifejezését, Kunetz Albertné mint a helyb. izrael. nőegylet II. elnöke.

A polgármester Simony János palicsi gépészt és Ruttkay Máté palicsi gyümölcsfakertészt állásaiktól felfüggesztette. Az előbbi ügyét nem ismérjük, de az utóbbit igen, és felette csodálkozunk ép ezért a polgármester eljárása fölött. Valószínűleg visza kell még térnünk részletesen e tárgyra.

Eladó villa Palicson. Van benne két lakrész. Az egyik két szoba, konyha és kamrából áll. A két lakrész egyben áll s egyben is használható. Van tágas terasza, szőlőtvetvény gyümölcsfákkal, szép udvara jó vizű kuttal. Az eladó rész a Jiraszek és Szalay-féle villák tőzszomszédságában fekszik és azonnal átvehető. Értesítést ad a „Szabadság” kiadó-hivatala.

Irodalom, művészet.

Szerb színház. Vasárnap f. hó 17-én „Lázár czár kegyalapítványa” című történelmi rajzzal kezdték meg szép számú hallgatóság előtt. A társulat jól szervezett és minden tekintetben pontos és iparkodó. Amenyiben finom szerb stilyusban előadó játékokat értjük, ez megfelelőnek mondható. Amit e társulatnál leginkább tapasztalunk, ez a szoros fegyelem és összhangzás, precíz szerep tudás, s ezek mind dicséretre méltó dolgok, f. hó 18-án „Krályevics Márkó” című szindarab és 19-én „Protekció” című eredeti szerb vigjáték mindig szép számú közönség előtt adatott.

CSARNOK.

Magyar hitszónoklat a zsinagógában.

Mint lapunkban már említettük a helyb. izr. hitközség pályázatát hirdett magyar hitszónoki állás betöltésére. Ezen állásra többen jelentkezvén az előjáróság közülök háromat próbaszónoklatra meghívott, melyek közül az első Dr. Venetianer Lajos rokonszenves külsejű, minden ízében modern és magyar érzelmű fiatal hitszónok f. hó 18-án tartotta a helybeli izr. imaházban próbaszónoklatát. Az imaház zsufolásig megtelt hallgatósággal, kik ünnepi csendben hallgatták végig a ritka szép szónoklatot. A hallgatók között láttunk más vallásu szakértő egyéneket is, kik csodálkozva nyilatkoztak a hallottak fölött. »A szeretet erősebb mint a halál — tartósabb mint a tulvilági élet.« Körülbelül e szavakkal kezdte beszédét — és a szeretet fogalmából kiindulva teljes egy óráig beszélt a szeretetről és annak öt megnyilatkozásáról. Mely megnyilatkozásokon mint alapköveken épült fel a zsidó vallás, ez alapkövekre támaszkodva küzdött meg a sors ádáz viharával, ez alapkövekre támaszkodva kelt új életre a zsidóság és haladt a korról századokon át egész a mai napig. A szeretet első megnyilatkozása — bölcsseink szerint — Jákob szeretete Rebeka iránt vagyis a hitvesi szeretet.

A második: Jákob szeretete József iránt vagyis a szülői szeretet a harmadik megnyilatkozás Dávid szeretete Jonathán iránt — a baráti szeretet negyedik Mózes szeretete Józsuá iránt. a tanítvány iránti szeretet és végre ötödik megnyilatkozása Izrael szeretete Isten iránt.

Ezen öt megnyilatkozását a szeretetnek fejtette ki a fiata lelki pásztor a hívőknek kik áhitattal hallgatták a gyönyörű beszédet.

Hazafias szellem lengte át az egész beszédet — szép körmondatai — hasonlatai tiszta magyaros nyelvezete magukkal ragadták hallgatóit.

Beszéde végén hosszabb fohászt küldött a Mindenhatóhoz áldást kérve: „édes hazánk dicső uralkodójára,“ — a hazára, — városunkra-, a hatóságra és annak közégeire a zsidó előjáróságra végre hazátlan földönfutó hitrokonaira.

Kedden f. hó 19-én nem csökkenő érdeklődés mellett tartotta német szónoklatát, — mellyel aztán meghódította a hitközség öregebbjeit és orthodoxiára hajlított is.

Valóban ideje hogy végre a szabadkai zsidóhitközség is komolyan gondolkozzék a megmagyarosodáson, mert kiválóan ezzel rázza le magáról és vallásáról a különféle vádat az értelmetlenebb elemekkel szemben is.

FELELŐS SZERKESZTŐ és LAPTULAJDONOS
SZALAY LÁSZLÓ A. ügyvéd.

6831 1892.

Árverési hirdetményi kivonat!

A szabadkai kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a pacséri árvtár végrehajtának Berberics Demeter pacséri lakos végrehajtást szenvedő elleni 51 frt 45 kr. tőke követelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a szabadkai kir. törvény-

szék (a topolyai kir. járásbíró) területén levő Pacsér községében fekvő a pacséri 1012 sz. tjkvben fele részben Berberics Demeter végrehajtást szenvedett másik fele részben Berberics Vljakó tártulajdonos tulajdonau felvett az 1881 évi 69 t.-cz. 156 d) pontj. értelmében egészben árverés alá bocsájtandó A 1461 hrsz. 4300. i számú házbirtokra és tartozékára végrehajtást szenvedett kérelmére Vincze Lambert ügyvéd topolyai lakos kése delmes vevő kára és veszélyére a végrehajtási visszarverést 400 frt ezennel megállapított kikiáltási árban az 1881 évi 60 t. cz. 185 § értelmében elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1892 évi május hó 12-ik napján. délelőtti 9 óra közt megtartandó nyilvános árverésen a meg állapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10 %-át készpénzben, vagy az 1881: LX. t.-c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1885. évi. november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügy-miniszteri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t.-cz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kikiáltott szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Szabadkán 1892. évi hó napján a szabadkai kir. tszék mint telekkönyvi hatóság.

Dr. Magay.
kir. törvényszéki bíró.

Margit

GYÓGYFORRÁS

MAGYAR SELTERS.

Borral használva a legegészségesebb ital.

Van szerencsénk teljes tisztelettel tudatni, hogy Margit telepünkön a „Margit” (Magyar Selters) gyógyviznek eddig is legújabb rendszerű kezelését újra tökéletesítettük Gyógy vizünket új czimkével ellátott új alakú, az eddigieknél erősebb üvegekben, a viznek változatlanul maradását biztosító erős dugaszolással és önkupak-elzárással hozzuk forgalomba, mely újításra szives figyelmét felhívjuk

Dr. Karlovsky utóda
Margit gyógyforrás igazgatósága.

Orvosi bizonyítványok.

1892.

Dr. KORÁNYI FRIGYES,

kir. tanácsos, egyetemi tanár, a budapesti m. kir. tud. egyetem I belgyógyászati kórodájának igazgatója.

A Margit (Magyar Selters)-gyógyvizet sokszorosan használván, úgy magányakorlatomban mint a vezetésem alatt álló egyetemi kórodán azt jó hatásúnak találtam: a nyákhártyák, főleg a gyomor és légutak nyákhártyáinak hurutos bántalmainál A használatban levő egyéb vizektől, milyenek a Seltersi, Radeni, Vichy stb. különbözik e víz csekélyebb szabad szénsav tartalmánál fogva, s azért oly esetekben, midőn vérzések lehetősége forog fenn vagy a vérkeringési szervek izgatásától kell tartani, a szénsavdúsabb vizek fölött előnnyel bír.

Dr. KÉTLY KÁROLY,

egyetemi tanár, a budapesti m. k. tud. egyetem II. belgyógyászati kórodájának igazgatója A „Margit” (Magyar Selters)-gyógyforrás vizét, mely a tiszta szikéleges ásványvizek sorába tartozik, részint magányakorlatomban, részint a vezetésem alatt álló egyetemi belgyógyászati kórodán, hosszú idő óta használok, s azt a gyomor, belek, húgyhólyag, főleg pedig a légzőszervek hurutos bántalmainál legjobb eredménnyel alkalmaztam. E víz más hasonló vegyi összetételű vizek közt, mint a Seltersi, Gleichenbergi, Giesshübli stb. kisebb szabad szénsav tartalmánál fogva bir előnnyel

Kizárólagos
főraktár

ÉDESKUTY L.

cs. és kir. és szerb. kir.
udv. ásványviz-szállítónál

Budapesten, Erzsébet tér 8 sz.

Ugyiszintén kapható minden gyógyszerertárban, fűszerkereskedésben és vendéglőben.